

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 maja 2017 roku, w sprawie z powództwa E. F. przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi:

1. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 28 maja 2015 roku o numerze (...), opatrzonego klauzulą wykonalności nadaną orzeczeniem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II 1 Co 3585/15 – w części – ponad kwoty wyegzekwowane przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi K. P. w sprawie o sygn. Km 76604/15 do dnia 25 kwietnia 2017 roku,
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,
3. nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów postępowania od oddalonej części powództwa.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

Powódka domagając się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności podniosła, że umowa kredytu została wypowiedziana niezgodnie z zapisami § 2 punkt 22 łączącej strony umowy.

Pozwany – wnosząc o oddalenie powództwa – podniósł, że w jego ocenie powódka nie kwestionowała wypowiedzenia umowy, przestała wywiązywać się z umowy, co skutkowało jej wypowiedzeniem.

W toku rozprawy powódka popierała swoje stanowisko, natomiast pozwany nie stawiał się, mimo należytego zawiadomienia go o terminie.

W dniu 29 czerwca 2011 powódka zawarła z Bankiem (...) Spółką Akcyjną, działającym pod firmą (...) handlowy, umowę pożyczki gotówkowej kwoty 72.174,24 zł. Pożyczka miała być spłacana w równych ratach, do 11 lipca 2017 roku. Zgodnie z § 2 punkt 22 bank miał prawo wypowiedzieć umowę w formie pisemnej, z zachowaniem trzydziestodniowego terminu wypowiedzenia w następujących przypadkach:

1. niespłacenia przez pożyczkobiorcę w terminach wynikających z umowy pełnych rat pożyczki za dwa okresy płatności, o ile bank wyznaczy dodatkowy termin do spłaty zaległości, wynoszący co najmniej 7 dni od daty otrzymania przez pożyczkobiorcę wezwania do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy i w tym terminie pożyczkobiorca nie spłaci zaległości,
2. bank zastrzega sobie, że ma prawo do wypowiedzenia umowy ze skutkiem rozwiązania w trybie natychmiastowym w przypadku ujawnienia, iż pożyczkobiorca złożył fałszywe dokumenty lub niezgodne z prawdą oświadczenia.

Rata spłaty pożyczki wynosiła początkowo 1.625 zł, zaś od stycznia 2012 roku 1.662 zł miesięcznie.

Powódka uiszczała terminowo raty do lipca 2013 roku. Od tego miesiąca zaczęła narastać zaległość w spłacie pożyczki, która we wrześniu 2014 roku przekroczyła wartość dwóch rat pożyczki. Tak wysoka zaległość utrzymała się również w październiku i listopadzie 2014 roku; nie było natomiast takiego miesiąca, w którym powódka nie zapłaciła jakiegóż kwoty na rzecz pozwanego.

W dniu 4 listopada 2014 roku powódka sporządziła pismo do pozwanego, w którym odnosiła się do „wezwania do zapłaty z dnia 14 października 2014 roku (odbior w dniu 4 listopada 2014 roku)”.

W dniu 12 listopada 2014 roku pozwany nadał oświadczenie o rozwiązaniu umowy pożyczki gotówkowej za wypowiedzeniem ze względu na zaległości w spłacie umowy pożyczki.

W dniu 28 maja 2015 roku Bank (...) Spółka Akcyjna wystawił bankowy tytuł egzekucyjny dotyczący wierzytelności z pożyczki gotówkowej z dnia 29 czerwca 2011 roku, na kwoty: 48.284,33 zł z tytułu niespłaconej pożyczki, wraz z dalszymi odsetkami opisanymi w tytule, 2.091,75 zł odsetek umownych za faktyczne opóźnienie w spłacie rat kredyty, wraz z dalszymi odsetkami oraz 25 zł tytułem opłat za czynności windykacyjne.

Postanowieniem wydanym w sprawie II 1 Co 3585/15 referendarz sądowy nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu (...) wystawionemu przez Bank (...) Spółkę Akcyjną. Postanowieniem wydanym 22 marca 2016 roku w sprawie II 1 Co 6560/15 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Na skutek wniosku pozwanego, została przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi wszczęta przeciwko powódce egzekucja obowiązku wynikającego z bankowego tytułu egzekucyjnego (...). W toku egzekucji komornik wypłacił pobraną od dłużniczki kwotę 11.288,92 zł.

Stan faktyczny sprawy został ustalony na podstawie dokumentów.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji zważył, co następuje.

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu. Tytułem egzekucyjnym był w tej sprawie bankowy tytuł egzekucyjny, a więc powódka mogła skutecznie wytoczyć powództwo, w którym przeczyła zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności.

Powódka wyraźnie wskazała w pozwie, że umowa pożyczki została wypowiedziana niezgodnie z zapisami § 2 punkt 22 łączącej strony umowy, cytując nawet cały zapis umowny dotyczący przesłanek wypowiedzenia umowy. Z nieznanymi sądowni przyczyn pozwany uznał w odpowiedzi na pozew, że „powód nie kwestionuje istnienia roszczenia ani wypowiedzenia pożyczki gotówkowej”. Ponieważ zaś pozwany zaniechał stawiennictwa na terminach rozprawy, pozbawił się skutecznie możliwości podjęcia dyskursu procesowego z powódką i reakcji na zdarzenia zachodzące w toku rozprawy. Należy przy tym dodać, że zajęte w pozwie stanowisko, zgodnie z którym „w ocenie powoda umowa kredytu została wypowiedziana niezgodnie z § 2 punkt 22”, dodatkowo w świetle stanowiska zajętego przez powódkę na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2017 roku, w którym podnosiła, iż załączyła do pozwu całą posiadaną dokumentację dotyczącą wypowiedzenia umowy kredytu i nie potwierdziła, aby otrzymane przez nią wezwanie do zapłaty zawierało dodatkowy termin na spłatę zadłużenia i jaki był to termin – jednoznacznie określiło zakres badania okoliczności spornych w sprawie, czyli prawidłowości wypowiedzenia umowy pożyczki.

Wypowiedzenie zawartej przez strony umowy pożyczki obwarowane zostało dwoma warunkami, które musiały być spełnione łącznie. Po pierwsze, powódka musiała nie zapłacić w terminach wynikających z umowy pełnych rat pożyczki za dwa okresy płatności. Wskazany zapis nie jest w pełni jasny, jednak w ocenie sądu musi być wykładany w ten sposób, że przez dwa okresy płatności pozostają niespłacone dwie pełne raty pożyczki. Powódka prezentowała inne rozumienie wskazanego zapisu, zgodnie z którym wypowiedzenie byłoby możliwe tylko wówczas, gdy przez dwa okresy płatności nie zostanie dokonana przez pożyczkobiorcę zapłata żadnej kwoty. Takie rozumienie zapisu umownego prowadzi do paradoksalnego wniosku, że umowa nie może zostać wypowiedziana nawet wtedy, gdy pożyczkobiorca płaci miesięcznie kwoty po 1 złotym, a z pewnością zamiar stron umowy pożyczki nie mógł polegać na tym, że pożyczkobiorca może zwracać co miesiąc dowolnie małe kwoty bez rygору wypowiedzenia mu umowy pożyczki, gdyż wówczas strony nie uzgodniłyby minimalnych miesięcznych rat pożyczki. Opisany wyżej pierwszy warunek wypowiedzenia umowy pożyczki został przez pozwanego spełniony; z ustaleń sądu wynika, że saldo pożyczki przez okres przekraczający dwa okresy płatności przekraczało równowartość dwóch pełnych rat pożyczki.

Pozwany nie wykazał natomiast, aby został spełniony drugi warunek skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, którym było wyznaczenie dodatkowego terminu do spłaty zaległości, wynoszącego co najmniej 7 dni od daty otrzymania przez pożyczkobiorcę wezwania do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy i brak w tym terminie spłaty zaległości. W sytuacji zakwestionowania prawidłowości wypowiedzenia umowy pożyczki, to pozwany powinien wykazać spełnienie dwóch warunków skutecznego jej wypowiedzenia. Powódka o tyle zresztą nie mogła być obciążona ciężarem wykazania przeciwności, że musiałaby przeprowadzić dowód okoliczności negatywnej – to jest nieistnienia wezwania; przeprowadzenie skutecznie takiego dowodu stoi pod znakiem zapytania w znacznej części nowożytnych logik.

Z materiałów sprawy wynika, że 4 listopada 2014 roku powódka otrzymała od pozwanego jakieś wezwanie, gdyż odnosiła się do niego w jednym ze swoich pism. (...) sprawy nie pozwalają natomiast na przyjęcie, jakie to było wezwanie, jaka była jego treść, czy wyznaczono w nim dodatkowy termin do spłaty należności, wynoszący co najmniej 7 dni od daty otrzymania wezwania, oraz jaki był rygor niespłacenia zaległości. W tej sytuacji nie sposób uznać, aby materiały sprawy pozwalały na przyjęcie, że umowa pożyczki wiążąca strony, została przez pozwanego skutecznie wypowiedziana.

Ponieważ z kolei skuteczne wypowiedzenie pożyczki warunkuje wymagalność całej pozostałej do zwrotu kwoty i tym samym pozwalało na wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, skuteczne podważenie wypowiedzenia umowy pożyczki skutkowało przyjęciem, że powódka skutecznie zaprzeczyła okolicznościom, na których oparto wystawienie klauzuli wykonalności. Skutkowało to uwzględnieniem powództwa co do zasady.

Powództwo podlegało jednak oddaleniu w tym zakresie, w którym kwota objęta b.t.e. została już od powódki wyegzekwowana. W momencie zapłaty tytuł wykonawczy traci już przymiot wykonalności, a tym samym nie może już być go pozbawiany. Nie można zatem pozbawić wykonalności tytułu w tym zakresie, w którym został już wykonany w drodze egzekucji komorniczej. Stąd też oddalenie powództwa co do kwot wyegzekwowanych od powódki do dnia zamknięcia rozprawy.

Apelację od przedmiotowego wyroku w zakresie uwzględniającym powództwo oraz co do kosztów postępowania wywiódł pozwany, podnosząc następujące zarzuty:

- naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji błędne ustalenie rozkładu ciężaru dowodu na skutek przyjęcia, że to pozwany zobowiązany był wykazać, iż wezwanie do zapłaty doręczone powódce w dniu 4 listopada 2014 roku, pochodzące z dnia 14 października 2014 roku, a poprzedzające bezpośrednio wypowiedzenie umowy kredytowej, zawierało 7 – dniowy termin do spłaty zobowiązania pod rygorem wypowiedzenia umowy, podczas gdy to powódka z rzekomego braku wskazania w wyżej wymienionym wezwaniu 7 – dniowego terminu do spłaty zobowiązań wywodziła skutki prawne, a więc to na niej spoczywał ciężar dowodowy wykazania, że otrzymane przez nią wezwanie nie spełniało wymagań określonych w § 2 pkt 22 łączonej strony umowy, a tym samym złożone po nim wypowiedzenie było bezskuteczne, a konsekwencji uwzględnienie powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, pomimo niewykazania przez powódkę spełnienia przesłanek wskazanych w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.,

- naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 233 § 2 k.p.c. poprzez newszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, tj. zeznań złożonych przez powódkę w części, w jakiej zeznała ona, że załączyła do pozwu całą posiadaną w sprawie dokumentację z jednoczesnym pominięciem pisma powódki z dnia 4 listopada 2014 roku, stanowiącego załącznik nr 11 do pozwu, w którym wskazała ona, że otrzymała wezwanie do zapłaty z dnia 14 października 2014 roku w sprawie zaległości w spłacie kredytu, które do akt sprawy nie zostało dołączone i wyciągnięcie w konsekwencji błędnego wniosku, iż powódka rzeczywiście złożyła do pozwu całą posiadaną w sprawie dokumentację, podczas gdy jak wynika z wyżej wskazanych dowodów powódka jedynie wybiórczo załączyła posiadane przez nią dokumenty do pozwu, z pominięciem wezwania do zapłaty z dnia 14 października 2014 roku, którego otrzymanie przez powódkę wynika wprost z pisma powódki z dnia 4 listopada 2014 roku (zał. nr 11 do pozwu) oraz zeznań powódki (k. 103),

a nadto zaniechania dokonania oceny niezłożenia przez powódkę wyżej wskazanego dowodu do akt sprawy wbrew treści art. 233 § 2 k.p.c.,

- naruszenia art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że pozwany nie udowodnił, że doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy łączącej strony, a tym samym wymagalności całej pozostałej do zwrotu kwoty, podczas gdy do pozwu powódka załączyła wypowiedzenie umowy kredytowej, a nadto ze złożonego przez nią jako zał. nr 11 do pozwu pisma z dnia 4 listopada 2014 roku wynikało wprost, że pozwany wezwał ją do spłaty zadłużenia przed wypowiedzeniem umowy kredytowej, nadto powódka nie udowodniła, aby wezwanie to nie odpowiadało wymaganom § 2 pkt 22 łączącej strony umowy, a nadto mając na uwadze terminy wymagalności rat określone w umowie na dzień wyrokowania w przypadku uznania nieskutecznego wypowiedzenia umowy (czemu pozwany zaprzecza) wymagalnych było się 70 z 72 rat,

- naruszenia art. 840 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uwzględnienie powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w całości, podczas gdy w przedmiotowej sprawie nie zaistniała żadna z przesłanek wskazanych w powyższym przepisie pozwalająca na uwzględnienie powództwa.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany sformułował wniosek o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego oraz zasądzenie od E. F. na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej zwrotu kosztów postępowania za I instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17,00 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, a także o zasądzenie od E. F. na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; względnie pozwany wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu za obydwie instancje.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny.

Wszystkie zarzuty podniesione w apelacji uznać natomiast należało za chybione.

Przede wszystkim, wbrew zarzutowi apelacji, Sąd I instancji w niniejszej sprawie nie naruszył zasady zawartej w art. 233 § 1 k.p.c., który nakazuje, aby sąd oceniał wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Zdaniem Sądu Okręgowego, ze zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Rejonowy wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, a ocena Sądu I Instancji nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać. Należy podkreślić, że tylko w przypadku, gdy konkluzje sądu nie znajdują odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym lub gdy wnioskowanie wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Wnikliwa analiza zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że w niniejszej sprawie przypadek taki nie ma miejsca.

Sąd Rejonowy, dokonał bowiem, mimo przeciwnych sugestii apelacji, wnikliwej i trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w oparciu o którą wyprowadził również słuszne wnioski jurydyczne w zakresie przesłanek warunkujących pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, określonych w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Swoje stanowisko przy tym Sąd ten także przekonująco i wyczerpująco uzasadnił. Przedstawioną zaś przez Sąd Rejonowy

argumentację Sąd Okręgowy całkowicie podziela. W tym stanie rzeczy ponowne i szczegółowe jej przytaczanie jest zupełnie zbędne.

Należy jedynie wskazać, że – mimo sformułowania kilku zarzutów apelacji (naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. i art. 233 § 2 k.p.c.) – w zasadzie wszystkie sprowadzają się do jednego – twierdzenia, że to na powódce spoczywał ciężar udowodnienia, jakie otrzymała od strony pozwanej wezwanie do zapłaty, jaka była jego treść, czy wyznaczono w nim dodatkowy termin do spłaty należności, wynoszący co najmniej 7 dni od daty otrzymania wezwania, oraz jaki był rygor niespłacenia zaległości.

Pomijając już nielogiczność tego typu rozumowania – na co wskazywał Sąd I instancji – albowiem powódka w zasadzie musiałby zgłaszać wnioski dowodowe i dowodzić przeciwko sobie (przeciwko swoim interesom prawnym), trzeba zwrócić uwagę, że to strona pozwana jest profesjonalistą w zakresie udzielania i obsługi pożyczek, zaś powódka konsumentem. Co więcej, strona pozwana była w sprawie reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w sobie radcy prawnego. Nic nie stało zatem na przeszkodzie, aby – wobec twierdzeń powódki – strona pozwana złożyła do akt sprawy np. kopię wystosowanego do powódki wezwania do zapłaty, z którego wynikałoby jaka była jego treść. Tym bardziej, że instytucje bankowe, kredytowe, pożyczkowe, itp. mają obowiązek przechowywać przez określony czas wszelką dokumentację związaną z prowadzoną działalnością. Tymczasem strona pozwana nie tylko nie zgłaszała na tę okoliczność wniosków dowodowych przed Sądem Rejonowym, ale nawet nie podjęła próby wykazania tej okoliczności przy składaniu apelacji (choć dowód ten i tak byłby sprekludowany w rozumieniu art. 381 k.p.c.).

Ponieważ skuteczne wypowiedzenie umowy pożyczki warunkowało wymagalność całej pozostałej do zwrotu kwoty i tym samym pozwalało na wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, skuteczne podważenie wypowiedzenia umowy pożyczki skutkowało przyjęciem, że powódka skutecznie zaprzeczyła okolicznościom, na których oparto wystawienie klauzuli wykonalności, co z kolei skutkowało uwzględnieniem powództwa co do zasady.

Na marginesie jedynie należy podnieść, że zupełnie niezrozumiały jest zarzut apelacji, iż w przypadku uznania nieskutecznego wypowiedzenia umowy, Sąd winien wziąć pod uwagę, że z uwagi na terminy wymagalności poszczególnych rat określone w umowie, na dzień wyrokowania wymagalnych było się 70 z 72 rat. Powyższe rozumowanie prowadziłoby do wniosku, że również strona pozwana godzi się poniekąd (choć temu zaprzecza), że nie wypowiedziała powódce skutecznie umowy pożyczki. Brak zaś skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki powoduje, że nie istniały okoliczności, na których oparto wystawienie klauzuli wykonalności. Ocena ile rat było wymagalnych w chwili wyrokowania przez Sąd jest tutaj całkowicie poza zakresem badania judykacyjnego i nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powyższe prowadzi do wniosku, że apelacja wniesiona przez pozwaną stanowi li tylko polemikę z trafnymi ustaleniami i wnioskami jurydycznymi Sądu I instancji.

Dlatego też Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację jako bezzasadną.